

Suvestinė redakcija nuo 1995-10-18 iki 1995-11-16

Įstatymas paskelbtas: Lietuvos aidas 1990, Nr. [1-0](#); Žin. 1990, Nr. [14-386](#), i. k. 0901010ISTA000I-180

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMAS**

**DĖL ASMENŲ, REPRESUOTŲ UŽ PASIPRIEŠINIMĄ OKUPACINIAMS REŽIMAMS,
TEISIŲ ATKŪRIMO**

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba,
konstatuodama, kad Lietuvos gyventojų pasipriešinimas agresijai ir okupaciniams režimams
neprieštaravo nacionalinei ir tarptautinei teisei,

pažymėdama, kad represijas šiems asmenims vykdė TSRS teismai ir neteisminiai organai,
hitlerinės Vokietijos ir krašto teismai, taip pat buvusios Lietuvos TSR teismai,

siekdama pašalinti represijų pasekmes ir atstatyti teisingumą, n u t a r i a:

1. Paskelbti, kad Lietuvos gyventojai, kurie tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų buvo represinių
organų nuteisti arba įkalinti neteisimine tvarka, arba kitaip apribota jų laisvė pagal RTFSR
baudžiamąjį kodeksą (1926 m.), kitų TSRS respublikų baudžiamuosius įstatymus, hitlerinės
Vokietijos baudžiamuosius nuostatus arba vietos įstatymus (1941-1944 m.) už pasipriešinimą
agresijai ir okupaciniams režimams, taip pat ištremti iš Lietuvos 1940-1953 metais bei nuteisti pagal
buvusios Lietuvos TSR baudžiamojo kodekso 62, 63, 66-68, 70, 73, 79-82, 88, 89, 199-1, 210, 211
straipsnius, yra nekalti Lietuvos Respublikai ir atstatomos visos jų pilietinės teisės.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba pasipriešinimo dalyvių kovą vertina kaip tautos
teisės į savigną pasireiškimą.

2. Šio įstatymo pirmojo straipsnio nuostata netaikoma asmenims, dalyvavusiems darant
genocido nusikaltimus, taip pat beginklių civilių žmonių žudynėse ir kankinimuose.

3. Šio įstatymo pirmajame straipsnyje nurodytiems asmenims pažymėjimus apie jų
nuteisimo, įkalinimo, ištrėmimo ar kitokio laisvės apribojimo laiką pagal šių asmenų, jų artimų
giminaičių ar jų šeimos narių rašytinius pareiškimus išduoda:

a) Lietuvos Respublikos aukščiausiasis teismas - teisminių instancijų represuotiems
asmenims;

b) Generalinė prokuratūra prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo - neteisimine tvarka
represuotiems asmenims;

c) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija - ištremtiems asmenims.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [1-1051](#), 1995-09-28, Žin., 1995, Nr. 85-1915 (1995-10-18), i. k. 0951010ISTA00I-1051

4. Šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytų valstybės institucijų pareigūnai per tris mėnesius nuo
pareiškimo gavimo dienos išnagrinėja gautą pareiškimą ir pagal turimus dokumentus išduoda
pažymėjimą arba atsisako jį išduoti. Jeigu išduoti pažymėjimą atsisakoma, surašomas motyvuotas
sprendimas, kuriame nurodomas padaryto nusikaltimo pobūdis pagal šio įstatymo 2 straipsnio
nuostatas. Jeigu pareiškėjas pageidauja, jis supažindinamas su šiuo sprendimu ir pagal rašytinį
prašymą jam išduodamas motyvuoto sprendimo nuorašas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Generalinės prokuratūros prie Lietuvos Aukščiausiojo
Teismo ir Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų sprendimą išduoti pažymėjimą ar atsisakyti jį
išduoti suinteresuotas asmuo per vieną mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi teisę
apskųsti atitinkamai Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkui, generaliniam prokurorui ar vidaus
reikalų ministrui, kurių sprendimas šiuo klausimu gali būti skundžiamas tik šio straipsnio trečiojoje
dalyje ir 5 straipsnyje numatytais atvejais.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko, generalinio prokuroro arba vidaus reikalų ministro sprendimą atsisakyti išduoti pažymėjimą suinteresuotas asmuo per vieną mėnesį nuo šio sprendimo gavimo dienos turi teisę apskųsti Lietuvos Aukščiausiajam Teismui. Toks skundas nagrinėjamas šio įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Generalinės prokuratūros prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų sprendimai atsisakyti išduoti pažymėjimą, priimti iki šio įstatymo priėmimo, gali būti apskųsti šio įstatymo nustatyta tvarka per vienerius metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos

Papildyta straipsniu:

Nr. [I-1051](#), 1995-09-28, *Žin.*, 1995, Nr. 85-1915 (1995-10-18), i. k. 0951010ISTA00I-1051

5. Jeigu po to, kai Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Generalinė prokuratūra prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ar Vidaus reikalų ministerija priėmė sprendimą išduoti pažymėjimą arba atsisakė jį išduoti, paaiškėjo aplinkybės, leidžiančios abejoti šio sprendimo pagrįstumu, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko, generalinio prokuroro ar vidaus reikalų ministro teikimą dėl jų vadovaujamų institucijų priimtų sprendimų gali ankstesnį sprendimą pripažinti netekusiu galios.

Toks teikimas turi būti paduotas Lietuvos Aukščiausiajam Teismui ne vėliau kaip per vienerius metus nuo aplinkybių, leidžiančių abejoti sprendimo pagrįstumu, paaiškėjimo dienos

Papildyta straipsniu:

Nr. [I-1051](#), 1995-09-28, *Žin.*, 1995, Nr. 85-1915 (1995-10-18), i. k. 0951010ISTA00I-1051

6. Šio įstatymo 4 straipsnio trečiojoje dalyje bei 5 straipsnyje numatytais atvejais Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas per keturiolika dienų nuo teikimo ar skundo gavimo sudaro trijų teisėjų kolegiją, kuri nagrinėja teikimą ar skundą dėl sprendimų išduoti pažymėjimus arba atsisakymo juos išduoti pagrįstumo.

Trijų teisėjų kolegija, gavusi teikimą arba skundą, gali pavesti Generalinei prokuratūrai prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo atlikti papildomą tyrimą, kuris turi būti pabaigtas per du mėnesius.

Teisėjų kolegija gautą teikimą ar skundą privalo išnagrinėti per tris mėnesius. Jeigu byla yra didelė ir sudėtinga, taip pat jeigu reikia atlikti papildomą tyrimą, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas gali pratęsti terminą, tačiau ne daugiau kaip dar tris mėnesiams.

Teismo posėdyje, kuriame nagrinėjamas teikimas ar skundas dėl sprendimo išduoti pažymėjimą arba atsisakymo jį išduoti pagrįstumo, gali dalyvauti prokuroras, asmuo, kuriam buvo išduotas pažymėjimas arba atsisakyta jį išduoti, šio asmens atstovas, nukentėjusysis, nukentėjusiojo atstovas. Šių asmenų neatvykimas nagrinėti bylą neklaido.

Bylos nagrinėjimas pradedamas teisėjo pranešimu, kuriame jis išdėsto bylos ir papildomos medžiagos esmę, teikimo ar skundo argumentus. Posėdyje gali būti apklausiami liudytojai.

Paskui pasisako prokuroras, asmuo, kuriam buvo išduotas pažymėjimas arba atsisakyta jį išduoti, ar šio asmens atstovas, nukentėjusysis ar nukentėjusiojo atstovas.

Po to teismas priima vieną iš šių nutarčių:

- 1) atmesti teikimą;
- 2) pripažinti netekusiu galios ankstesnį sprendimą išduoti pažymėjimą;
- 3) pripažinti netekusiu galios ankstesnį sprendimą atsisakyti išduoti pažymėjimą ir įpareigoti atitinkamą instituciją išduoti pažymėjimą.

Teisėjų kolegijos sprendimas galutinis.

Kolegijos posėdžio metu teismo posėdžių sekretorius rašo protokolą, kurį pasirašo teisėjas (pranešėjas).

Papildyta straipsniu:

Nr. [I-1051](#), 1995-09-28, *Žin.*, 1995, Nr. 85-1915 (1995-10-18), i. k. 0951010ISTA00I-1051

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS
PIRMININKAS

V. LANDSBERGIS

Vilnius, 1990 m. gegužės 2 d.
Nr. I-180

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1051](#), 1995-09-28, Žin., 1995, Nr. 85-1915 (1995-10-18), i. k. 0951010ISTA00I-1051

Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atstatymo" pakeitimo ir papildymo